XIRGU

un espectacle multidisciplinar de **Pep Tosar**

sobre l'actriu **Margarita Xirgu**

una producció del **Teatre Raval** i **Oblideu-vos de nosaltres**

XIRGU

un espectacle multidisciplinar de **Pep Tosar**
sobre l'actriu **Margarita Xirgu**

AUTORIA: **Pep Tosar** i **Evelyn Arévalo**
DIRECCIÓ: **Pep Tosar**
COREOGRAFIA: **Maria Muñoz**

ballarina: **Maria Muñoz**
actriu: **Evelyn Arévalo**
veu cantada i piano: **Carolina Alabau**
violí i veu cantada: **Èlia Bastida**
guitarres i veu cantada: **Joan Arto**

SOBRE L'ESPECTACLE

Espectacle de creació multidisciplinar que girarà entorn la figura de l'actriu **Margarida Xirgu,** en el qual es farà ús de la **música**, l'**audiovisual**, la **dansa** i la **interpretació actoral** per exposar - potser aquesta és la millor paraula per descriure de quina manera abordarà l'espectacle la biografia de la Xirgu- qui va ser, què va fer i què representa Margarita Xirgu, l'actriu catalana que va renovar la interpretació del seu temps des dels escenaris de Barcelona, convertint-se en una intèrpret internacional que va saber, alhora, representar i encarnar totes les heroïnes que va encarnar, posant una part d'ella en cada una.

Amb aquest espectacle es vol recrear i **escenificar la vida i el cosmos de Margarida Xirgu**, una artista que va crear i innovar dins l'art teatral, fins el punt d'esdevenir un emblema i un mite. Però també va ser una dona amb uns orígens, amb reptes, amb lleieltats i, segurament, enemics. Una dona que va patir l'inici de la Guerra Civil espanyola havent de fugir del seu país, primer a Mèxic i a l'Argentina i, després, a l'Uruguay, que va haver de construir una nova vida, tornar a començar o, potser millor dit, començar de bell nou una vida nova sense poder oblidar la que va deixar enrere.

Aquest serà un espectacle que també parlarà de teatre, que reflexionarà sobre la seva transformació i sobre la recerca de sentit i connexió amb el present desde els escenaris. **L'element metateatral**, la reflexió sobre l'art teatral, serà un element molt important en aquest nou espectacle.

LLENGUATGES AMB QUÈ S'EXPRESSARÀ L'ESPECTACLE

L'AUDIOVISUAL

Per una banda, un **vídeo documental** sobre la Xirgu composat d'entrevistes a experts, biògrafs i familiars. Fragments d'aquest docuental s'intercal·laran, al llarg de tot l'espectacle, amb l'acció escènica projectant-se sobre un tul translúcid.

Per una altra banda, es gravaran i muntaran un seguit d'**imatges evocadores,** vinculades a la figura de l'actriu, que faran, alhora, de decorat i d'ànima de l'espectacle.

LES ARTS ESCÈNIQUES

L'acció escènica recaurà sobre una **ballarina**, una **actriu** i tres músics: una **cantant** i dos **instrumentistes**, un solista i un harmònic. Així, la dansa, la interpretació i la música seran les arts vives que donaran forma, que crearan la narrativa, de la peripècia vital de Margarita Xirgü

Serà a través de la **DANSA**, del cos, de la coreografia, de l'expressivitat i de les emocions que transmetran el ball, que es crearà l'*alter ego* essencial de Maragrita Xirgu.

En la **INTERPRETACIÓ** hi recaurà el text, les paraules dites o escrites en algun moment: En biografies, en declaracions, en entrevistesm en textos teatral... De vegades seran les de la mateixa Xirgu, però també es donarà veu als personatges que va interpretar, a les seves amistats, als seus amors, potser a algun enemic.

La **MÚSICA** serà el marc, el context, el moment vital que acompanya o empeny la protagonista al llarg de la seva peripècia. De vegades serà una remor externa, d'altres, la força que li neix de la por, o el pessigolleig del desig.

El que es busca musicalment és crear un repertori eclèctic en el qual destaqui la instrumentalització de peces clàssiques líriques amb instruments elèctrics i jazzístics, per això hem pensat en una formació d'intèrprets eclèctics: una cantant amb formació clàssica i moderna que també toca el piano, una violí jazzística i un guitarra elèctrica que també són cantants.

LA DRAMATÚRGIA

L'espectacle estarà cimentat sobre una dramatúrgia que hibridarà les quatre disciplines implicades en l'espectacle: el text, la dansa, la música i els audiovisuals, on cada una de les narratives jugarà un paper protagònic i essencial. És per això que el xassís de la dramatúrgia esdevindrà una estructura complexa, ja que contindrà 5 dramatúrgies, que es treballaran de manera encreuada. El text final serà una partitura única que contindrà totes elles, fent que totes les línies del discurs funcionin com un rellotge.

És important remarcar la importància dels diferents treballs previs, ja que, abans de crear aquest text definitiu, cada una de les parts haurà creat la seva pròpia dramatúrgia:

EL TEXT

S'haurà elaborat un text després d'un procés previ de **documentació**, sorgit de la lectura de diverses biografies de la Xirgu, del visionat de documentals o de les lectura de les seves cartes i entrevistes. És d'aquest material, afegit al de testimonis i textos dramàtics, que es tramarà una biografia explicada a través de paraules o situacions documentades, dites o escrites.

LA DANSA

La coreògrafa i ballarina, després de la reunió amb l'equip de dramatúrgia i direcció, crearà una **coreografia biogràfica** que vertebrarà l'espectacle.

LA MÚSICA

Hi haurà 10 **temes musicals** preexistents triats des de l'equip de dramatúrgia, i els músics arranajaran aquests temes **des d'una òptica narrativa**, expressiva dramàticament i adaptant cada tema al context de l'escena.

L'AUDIOVISUAL

Com ja hem apuntat, hi haurà dues línies argumentals cobertes per l'audiovisual: La primera, serà la gravació i el muntatge d'un vídeo d'**entrevistes** a diferents figures rellevants vinculades a la figura de Margarita Xirgu, tals com **Antonina Rodrigo**, biògrafa de l'actriu i de García Lorca, intèrprets i directors que haguessin estat deixebles directes d'ella o hereus de la seva tradició interpretativa, com, per exemple, **Núria Espert**, o la uruguaiana, **Estela Medina**. També entrevistarem els seus **descendents**, **conservadors** i **coneixedors** del seu llegat. En total, seran uns sis entrevistats qui, amb el seu relat, construiran la línia argumental de la seva biografia.

En paral·lel, es gravaran **imatges de recurs** evocadores que sorgirant dels **llocs que Margarita Xirgu va habitar**, els **teatres on va treballar**, els **barris o els paisatges que va estimar**... Aquestes imatges, com les anteriors, es projectaran sobre un tul translúcid que cobrirà l'escena, esdevenint transparent en molts moments i una pantalla translúcida, en d'altres. Les imatges seran el marc de cada un dels quadres escènics, esdevenint decorat i ànima de l'espectacle alhora.

El text dramàtic final **serà un relat no convencional** que farà us de tots els llenguatges implicats alhora, orquestant-los dins una sola partitura, on cada instrument, continuant amb la metàfora de l'orquestra, amb la seva naturalesa, amb la seva afinació i les seves dinàmiques, tocarà la mateixa peça que els altres, però des de ell mateix i en el seu lenguatge.

LA POSADA EN ESCENA

La tasca final, la de **la direcció**, la posada en escena, **treballarà sobre aquesta partitura, aixecant l'estructura i dotant-la de vida escènica**, creant els ritmes i els tempos definitius, els fortes i els pianos, movent els diferents elements, concebent l'escenografia amb l'esconògraf...

Aquest serà un espectacle que treballarà des de diferents plans, necessitant desenvolupar la creació en diferents fases, requerint una **tasca de producció acurada i afinada**, ja que la creació ja comença amb la **investigació i** la **recerca** del material, continua amb l'**escriptura** del text, la tria dels entrevistats, contactar em ells, localitzar els llocs per rodar les imatges de recurs, planificar els viatge de l'equip de rodatge i els dels 6 entrevistats, planificar el rodatge, les entrevistes, reunions de l'equip, explicar el projecte, la creació de la coreografia, la creació de la música, el muntatge dels vídeos, i, finalment, els assaigs. **Tot, amb l'objectiu de crear una biografia multidisciplinar i caleidoscòpica,** que es pugui percebre des dels **diferents llenguatges i disciplines** que l'expliquen.

"XIRGU" I ELS ALTRES ESPECTACLES DE LA COMPANYIA

Xirgu seguirà l'estela dels espectacles biogràfics anteriors de la companyia, tals com ***Esquena de Ganivet***, ***Federico García, El Fingidor*** o ***Vientos del Pueblo***, però, com en el cas de cada un d'aquests espectacles, amb una singularitat evident cada un, en aquest cas serà més pronunciada, ja que l'espectacle no girarà entorn un escriptor, sobre una persona amb una obra escrita, sinó entorn una actriu, una artista que crea una obra efímera, el que ens portarà a crear un espectacle més eclèctic i abstracte sobre el fet mateix de crear més enllà de la paraula escrita.

Espectacles anteriors de la companyia:

Esquena de Ganivet, estrenada al Festival GREC, va ser el primer espectacle que va fer us d'aquesta multidisciplinarietat, fent us de la música jazz, interpretada per **Jordi Riera** i **Concha Buika**, i la dansa contemporània, coreografiada i interpretada per **Pep Ramis**, per crear el cosmos vital i poètic de **Damià Huguet**, poeta i artista multidisciplinar mallorquí.

TEASER DOCUMENTAL SOBRE *ESQUENA DE GANIVET*

A ***Federico García***, també estrenada al GREC, vam treballar també sobre la biografia d'un escriptor, la de **Federico García Lorca,** però, ara, des del flamenc, amb un bailaor, **José Maldonado**, i un formació flamenca de veu, guitarra i percussió: **Mariola Membrives**, **Marc López** i **David Domínguez**.

TEASER DOCUMENTAL SOBRE FEDERICO GARCÍA

Al GREC també vam estrenar ***El Fingidor***, on els heterònims del poeta portuguès **Fernando Pessoa** van prendre forma a través del circ amb la **Companyia Hotel Iocandi: Griselda Juncà** i **Tomeu Amer.** El cosmos músical transitava entre el pop i el fado interpretat per la veu de **Joana Gomila** i el piano d'**Elisabet Raspall.**

TEASER DOCUMENTAL SOBRE *EL FINGIDOR* / **TEASER**

El darrer espectacle de la companyia ha estat ***Vientos del Pueblo***, entorn el descobriment de la veritable persona que hi havia darrera la poesia de **Miguel Hernández**. Per aquest espectacle, per primera vegada, es va composar un repertori musical nou a partir de poesies de l'autor. L'encarregat de composició i del cant va ser **Carles Dénia**, al costat de la guitarra espanyola de **Marc López** i el violí jazzístic d'**Èlia Bastida.** Vam tornar a la dansa contemporànea de la mà d'**Andrés Corchero**, qui va ser el coreògraf i ballarí de l'encarnació del poeta d'Oriola.

TEASER *VIENTOS DEL PUEBLO*

L'EQUIP ARTÍSTIC

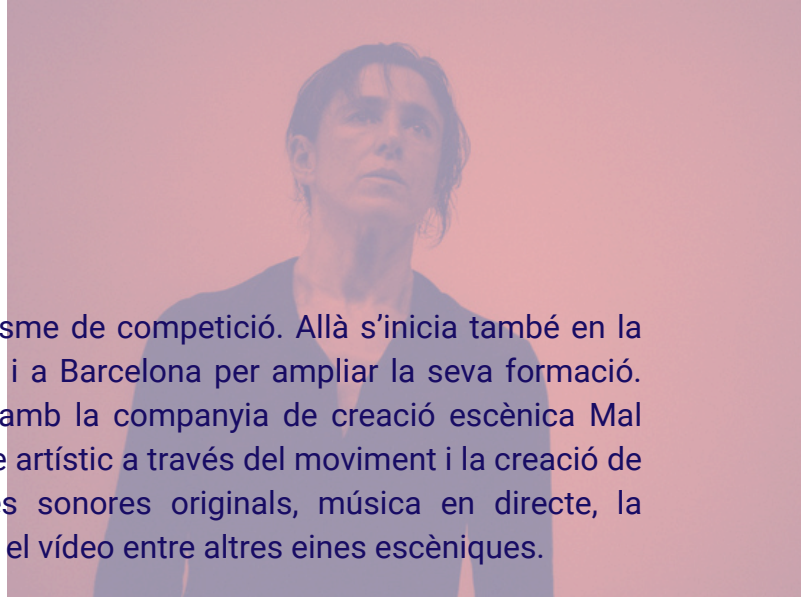
DRAMATÚRGIA I DIRECCIÓ **Pep Tosar**

Actor, director, dramaturg i productor. Llicenciat en Art Dramàtic per l'Institut del Teatre l'any 1985. A finals dels 80, treballa al Teatre Lliure en muntatges de Pere Planella, Josep Muntanyès o Fabià Puigserver com ***Maria Estuard***, ***El manuscrit d'Ali Bei***, ***Titanic 92***, ***D'Arenys a Sinera***. Als anys 90, amb Calixto Bieito, Teresa Vilardell, Tamsing Townsend o John Strassberg, al Mercat de les Flors, en muntatges com ***La noche de El Dorado***, ***La Gavina***, ***La tempestat***, ***Macbeth*** o ***Galileo Galilei***. Treballa com a ajudant de direcció al teatre María Guerrero, amb l'espectacle ***La comedia sin título***, de Federico García Lorca, dirigit per Lluís Pasqual, Madrid-1988. Produeix i protagonitza ***Sa història des senyor Sommer***, Premi especial de la crítica 1994; ***Rèquiem***, (Grec-1997) i ***Revés***, (Teatre Lliure, Febrer de 2002, Teatro de la Abadía, juny de 2002) a partir dels contes del llibre del mateix títol de l'escriptor italià Antonio Tabucchi. I El 2003, de nou al Teatre Lliure, ***El Mestre i Margarita***. I, finalment, ***Al vostre gust*** de William Shakespeare, espectacle inaugural del Grec-2005. Per una altra banda, ja en solitari, escriu, produeix, dirigeix i protagonitza els següents espectacles: ***La casa en obres*** (Grec-1998 / Romea 1999), Premi especial de la crítica, a partir de Blai Bonet. ***Esquena de ganivet*** (Grec-2004 / Sala Muntaner 2004), Premi de la crítica Serra d'Or al millor espectacle. ***Somnis de somnis*** (Sala Muntaner-2006), a partir de contes d'Antonio Tabucchi. ***Molts records per a Ivanov*** (Teatre Principal 2008 / Círcol Maldà-2009), Premi de la crítica a la millor direcció, una peça original, inspirada en l'Ivanov, d'Antón Chéjov.

L'any 2008 **obre i reforma el Círcol Maldà**, convertint-lo en un espai de producció de les seves obres i en un teatre de rellevància a la ciutat de Barcelona. El va dirigir fins l'any 2013

Altres treballs teatrals, en els que també ha participat com actor, són ***Tots aquests Dois***, a partir de la vida i la l'obra del poeta y cantant mallorquí, Guillem d'Efak. ***Amb la claredat*** *augmenta el fred,* a partir de l'obra de Thomas Bernhard. ***Federico García***, GREC 2015, a partir de la vida i l'obra de Federico García Lorca. ***Qui bones obres farà,*** text propi a partir de l'Hort dels cirerers, d'Anton Txèkhov. ***El fingidor***, a partir de l'obra de Fernando Pessoa. ***Vientos del Pueblo***, a partir de l'obra de Miguel Hernández.

En cine, ha treballat com actor en més de 40 pel·lícules: ***Solitud***, dirigida per Romà Guardiet, ***Pa negre*** i ***Miquel Bauçà, el poeta invisible***, totes dues dirigides per Agustí Villaronga. ***Lasa y Zabala***, de Pablo Malo o ***La Salazón***, de Jesús Font, la serie ***El cuerpo en llamas***, dirigida per Pedro Torregrossa, ***Crematorio***, dirigida per Sánchez Cabezudo. En els últims anys ha participat en produccions internacionals com ***Little birds***, per a Sky tv; ***Mincemeat***, per la BBC, ***Cannabis***, per Canal Arte de França o ***The Majorca files***, per Amazon Prime.

COREOGRAFIA I BALL **Maria Muñoz**

A València estudia música i practica l'atletisme de competició. Allà s'inicia també en la dansa i, posteriorment, viatja a Amsterdam i a Barcelona per ampliar la seva formació. Des del 1989, juntament amb Pep Ramis, amb la companyia de creació escènica Mal Pelo ha desenvolupat el seu propi llenguatge artístic a través del moviment i la creació de dramatúrgies que inclouen el text, bandes sonores originals, música en directe, la construcció d'espais escenogràfics, la llum i el vídeo entre altres eines escèniques.

Té la primera experiència professional el 1982 amb l'espectacle ***Era***, de la companyia japonesa Shusaku & Dormu Dance Theater, resident a Holanda. El 1985, la formació del grup La Dux, al costat de Mariantònia Oliver, marca l'inici de la seva trajectòria pròpia en la creació escènica. L'any 1988, María Muñoz col·labora amb Pep Ramis en la creació del solo ***Cuarto trastero*** **i el 1989 formen el grup Mal Pelo, on tots dos comparteixen des de llavors la creació i** la direcció. Dins el grup desenvolupa una faceta d'investigadora i pedagoga del moviment. També edita i estimula la creació de textos per a l'escena. Actualment és coreògrafa, ballarina i codirectora del centre de creació L'animal a l'esquena a Celrà, Girona.

María Muñoz i Pep Ramis han trobat en l'escena i la creació d'espectacles, un lloc per dipositar la necessitat d'experimentar, preguntar i compartir els temes que són vitals en la seva trajectòria. Alguns dels seus espectacles són ***Double Infinite, The Bluebird Call*** (2023), ***Highlands*** (2021), ***Inventions*** (2020) o ***On Goldberg Variations / Variations***(2019). Mal Pelo és una Companyia referent en dansa contemporània.

La creació compartida és un dels elements diferenciadors i característics del grup. Al llarg de la seva trajectòria, Mal Pelo ha pogut col·laborar amb diferents artistes i projectes com John Berger, Erri de Luca, Lisa Nelson, Àngels Margarit, Steve Noble, Nuria Font, Steve Paxton, Eduard Fernández, Andrés Corchero, Toni Serra, Lilo Baur, Cesc Gelabert, Faustin Linyekula, Raffaella Giordano, Baro D'Evel, Leonor Leal, Marta Izquierdo entre molts altres.

La trajectòria de la companyia ha rebut diversos reconeixements, entre els quals el **Premi Nacional de Cultura de Catalunya, el Premi Ciutat de Barcelona i el Premio Nacional de Cultura** per la seva trajectòria tant en l'àmbit de la creació coreogràfica com en l'obertura de nous camins en la dansa contemporània. L'any 2022 Mal Pelo ha rebut la **Medalla de Oro de la Academia de las Artes Escénicas i el Premi Ciutat de Palma 2022 Margaluz d'Arts Escèniques.**

DRAMATÚRGIA I INTERPRETACIÓ **Evelyn Arévalo**

Actriu, dramaturga, directora i productora. Llicenciada al 2006 per l'Institut del Teatre de Barcelona i becada un any a la PWST (Panstwowa Wyzsza Szkola Teatralna im. Ludwika Solskiego w Krakowie).

Del 2009 al 2013 forma part de la Companyia del Círcol Maldà, període en el qual, a més d'ocupar-se de les tasques de gestió, producció i comunicació, va participar com a actriu en els espectacles ***Nocturn***, ***Somnis de Somnis***, ***La casa en obres*** i ***El Mestre i i Margarita***.

El 2016 forma part del repartiment de ***Qui bones obres farà***, que s'estrenà al Teatre Nacional de Catalunya.

Com a dramaturga i directora crea els espectacles ***Oblideu-vos de nosaltres***, ***Normes de la desesperació***, ***La suma i la resta***, on també hi treballa com a actriu, i ***La ciutat llunyana***. Col·labora amb en Pep Tosar en les dramatúrgies de ***Poseu-me les ulleres***, ***Amb la claredat augmenta el fred***, ***Federico García***, ***El Fingidor*** i ***Vientos del Pueblo***.

Com a actriu, a més, ha treballat tant en la producció teatral com televisiva d'***Automàtics*** de Javier Daulte, a ***Carrer de Txernòbil***, a ***El regne de les dones***, un dramatúrgia seva a partir d'un relat d'Anton Txèkhov, amb direcció de Joan Fullana, a ***Amb la claredat augmenta el fred*** o a ***Vientos del Pueblo***.

En el mitjà audiovisual ha participat a les sèries de tv3 ***El cor de la ciutat***, ***Com si fos ahir*** i a ***La Fossa***, i a la sèries de Netflix ***El mapa de los anhelos***, pendent d'estrena.

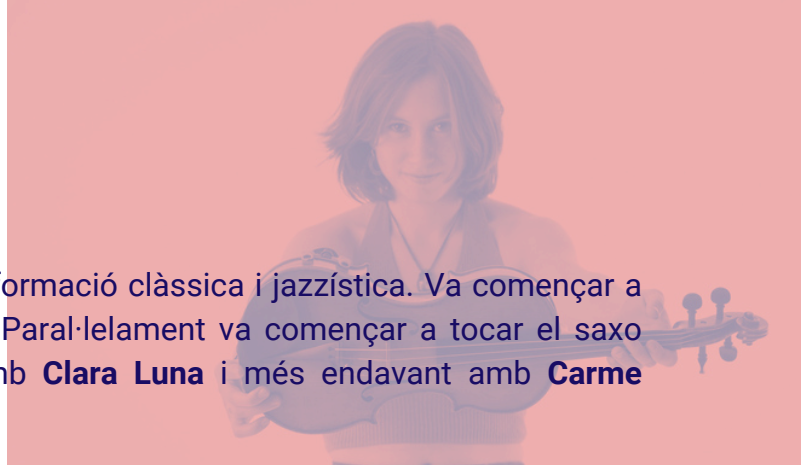

INTERPRETACIÓ MUSICAL_CANT **Carolina Alabau**

Carolina Alabau, cantant i compositora. Prové d'una família de músics i ha viscut el seu amor per la música des de ben petita. Titulada superior en cant jazz i modern, va rebre una beca per estudiar el màster de Contemporary Performance a la Berklee College of Music, on es va graduar amb *magna cum laude*.

Professionalment, ha enregistrat i col·laborat en diversos discos i ha participat amb artistes molt diversos, des del jazz fins a la música d'arrel, com Joan Albert Amargós, Las Migas, Carlos Núñez, Manu Guix, Joan Chamorro o el saxofonista novaiorquès Chad Lefkowitz-Brown.

L'any 2020 publica el seu primer disc com a compositora i líder, *Primera Mirada*, que presenta a la Sala Luz de Gas i gira arreu de Catalunya.
L'any 2021 publica un altre disc a duet amb la violinista Èlia Bastida, *MERAKI*, que presenten al Festival de Jazz de Sant Andreu (Jazzing) i al Festival Internacional de Jazz de Barcelona. Actualment, continua girant aquest treball a duet per Espanya i Europa.
El 2023 presenta el seu tercer disc, *Una frase imaginada,* on s'uneix al reconegut productor, compositor, guitarrista i mentor Javier Limón per crear un disc que vola entre sons del folklore espanyol i llatinoamericà, des d'un prisma molt actual i avantguardista.
La cantant uneix amb la seva veu el sabor i el ritme llatinoamericà amb els melismes i la manera de cantar mediterrània. El disc, molt intimista i cantat des d'una proximitat emocional impactant, crea en l'oient una gran sensació de connexió amb les lletres i les històries que expliquen les cançons.

INTERPRETACIÓ MUSICAL_VIOLÍ **Èlia Bastida**

Violinista, saxofonista tenor i cantant amb formació clàssica i jazzística. Va començar a cursar el superior de violí jazz a l'ESMUC. Paral·lelament va començar a tocar el saxo tenor i a fer classes de cant modern (amb **Clara Luna** i més endavant amb **Carme Canela).**

Ha gravat més de 25 CD's. Compte amb dos discos al seu nom: ***Joan Chamorro presenta Èlia Bastida*** **i** ***The Magic Sound of the Violin*** **(Èlia Bastida & Joan Chamorro Quartet feat. Scott Hamilton).**

Altres discs són ***Feeling Good*** **amb Joan Chamorro i Andrea Motis,** ***Mattinata,*** **amb l'orquestra Barcelona Filharmonia,** ***Escampa la boira*** **amb Eduard Iniesta i** ***Clarinet for dreamers*** **de Fredrik Carlsquist**. També ha gravat en la música de la **pel·lícula** ***Tots volem el millor per ella*** **de Mar Coll.**

Ha gravat amb solistes de talla mundial com **Scott Hamilton, Luigi Grasso, Dick Oatts, Enrique Oliver, Pasqualle Grasso, John Erik Kellso, John Allred, Toni Belenguer, Joel Frahm, Joe Magnarelli, Scott Robinson**, entre d'altres.

INTERPRETACIÓ MUSICAL_GUITARRA ELÈCTRICA **Joan Arto**

Llicenciat en música jazz i moderna al Taller de Músics, forma part de l'escena del jazz i les músiques mediterrànies contemporànies. Amb una sensibilitat musical marcada per la improvisació i la fusió d'estils, el seu estil guitarrístic es caracteritza per una aproximació delicada i expressiva, capaç de combinar textures acústiques, harmonies modernes i una gran sensibilitat per a l'acompanyament vocal. La seva música reflecteix una mirada oberta i actual sobre el folklore i la identitat mediterrània, sempre des d'una estètica elegant i propera

Ha participat en diversos projectes que connecten la tradició popular amb llenguatges moderns del jazz i la cançó d'autor: Amb **Júlia Colom** va desenvolupar un projecte que fusionava jazz, música mediterrània i folklore balear, compartint escenari amb músics com **Jordi Gaspar, Jeroni Sureda i Glòria Maurel**. Amb **Pep Tosar** ha musicat els *Sonetos del amor oscuro* de Federico García Lorca, on també hi van participar **Carles Dénia, Pep Garau, Toni Mora, David Domínguez i Carmela Cristos.** Amb el **trio Arto, Gris & Barroso** van cear un projecte que barrejava jazz, pop, flamenc i influències mediterrànies. Amb **Carmen y María** ha col·laborat, tant com a intèrpret com com a compositor en el tema *Contigo*, fusionant jazz, neo-soul, hip-hop i flamenc.